

TOIMINTASUUNNITELMA 2025

TEMEN PERUSTEHTÄVÄ

Teme on esittävien taiteiden, teatterin, tanssin, sirkuksen, elokuvan sekä tapahtumien parissa työskentelevien ammattiliitto ja kulttuurijärjestö. Suomen suurimpana taide- ja kulttuurialojen ammattiliittona Teme kokoaa yhteen alan ammattilaiset ja opiskelijat, vaikuttaa alan työskentelyolosuhteisiin ja toimintaedellytyksiin. Temen toiminta on valtakunnallisesti vaikuttavaa niin kulttuuripoliittisesti kuin työelämän laadun näkökulmasta tarkasteltuna.

Temen perustehtäviin kuuluu jäsenten kokonaisvaltainen ammatillinen ja kulttuuripoliittinen edunvalvonta. Temen kulttuuripoliittikka pyrkii turvaamaan ammattimaisen taidetyön toimintaedellytykset ja puolustaa alan perusrahoitusta. Työehdot, työhyvinvointi ja työturvallisuus ovat Temelle myös taide- ja kulttuuripoliittisia asioita.

VUODEN 2025 TAVOITTEET

Jäsenet ja heidän auttamisensa haastavassa työmarkkinaympäristössä on Temen keskeinen tehtävä. Alkuvuonna 2025 keskitytään työehtosopimusneuvotteluihin. Neuvottelukierrokseen on valmistauduttu huolella taustaryhmissä.

Painotukset vuonna 2025:

1. Sopimussyhteiskunnan puolustaminen: Vahvistetaan liiton kollektiivista neuvottelutoimintaa
2. Hyvä työelämä kaikille työn tekemisen muodosta riippumatta: Korostetaan yhdenvertaista työelämää myös freelancereille ja itsensä työllistäjille ja puututaan ongelmiin
3. Kulttuuripoliittinen vaikuttaminen ja viestintä: Kirkastetaan Temen vaikuttamisviestinnän kärjet ja toteutetaan viestintää pitkäjänteisesti

Taide- ja kulttuurialoilla on huolta toimeentulosta ja työpaikoista Petteri Orpon hallituksen leikkausten ja heikennysten takia. Teme vastustaa SAK:n kanssa sosiaaliturvan ja työlainsäädännön heikennyksiä ja leikkauksia, jotka kohdistuvat kaikkein pienituloisimpiin ja heikoimmassa työmarkkina-asemassa oleviin. Hallitusohjelmassa on mainittu freelancereiden työmarkkina-

aseman parantaminen, joka pitää sisällään yhdistelmävakuutuksen voimaansaattamisen. Teme vaatii yhdistelmävakuutuksen voimaansaattamista.

Teme pyrkii työelämähankkeilla vahvistamaan jäsenten työhyvinvointia ja resilienssiä, jota tarvitaan epävarmoina aikoina, kun toimeentulon turvaverkkoja haperretaan erilaisilla heikennyksillä ja leikkauksilla.

Teme sai OKM:ltä erillisrahoituksen Freelancerio-palvelualustan kehittämiseen. Freelancerio jatkaa FREET2030-hanketta ja hyödyntää siinä tehtyjä selvityksiä. Palvelu vastaa alan ammattilaisten tarpeisiin ja toiveisiin.

Ekologisuus ohjaa Temen toimintaa. Teme omalta osaltaan edistää kulttuurialalla hyvien käytänteiden jakamista vihreän siirtymän edistämiseksi.

YHTEINEN TEME

Temen jäseniä ovat alla mainitut jäsenjärjestöt/jaokset sekä näiden henkilöjäsenet, joita on 4300:

Elokuvakoneenhoitajien yhdistys EKH

Lavastus- ja pukusuunnittelijat LP

Suomen tanssi- ja sirkustaiteilijat STST

Teatterialan Ammattilaiset TAM

Temeen fuusioituneita jaostoina toimivat:

Elokuva- ja media-alan ammattilaiset ELMA

Suomen teatteriohjaajat ja dramaturgit STOD

Suomen valo-, ääni- ja videosuunnittelijat SVÄV

Temen jäsenistö on heterogeeninen ja työskentelee monissa eri työmarkkina-asemissa. Noin puolet Temen jäsenistöstä työskentelee vakituisissa kokoaikaisissa työsuhteissa ja puolet määräaikaisissa ja osa-aikaisissa työsuhteissa, itsensä työllistäjinä, apurahoilla jne. Teatterin parissa työskentelee noin 57 % jäsenkunnasta, tanssin ja sirkuksen parissa työskentelee 25 %, elokuva- ja tv-alalla 9 % ja lisäksi eri aloilla, kuten tapahtumissa, elokuvateattereissa, varhaiskasvatuksen ym. parissa toimii 9 % jäsenistä. Eri taideaineiden opetuksen parissa työskentelee 12 % koko jäsenkunnasta. Enemmistö heistä on tanssinopettajia.

Teme huolehtii edunvalvonnasta ja työmarkkinatoiminnasta. Jäsenjärjestöt toimivat aloitteiden tekijöinä ja osaltaan huolehtivat henkilöjäsenten ammatillisista asioista ja siten edistävät Temen yhteisöllisyyttä.

Temen toimintaa johtaa sääntöjen mukaan jäsenistön edustajista koottu hallitus. Hallituksen valitsee vuosittain kokoontuva, jäsenistä valittu 40-henkinen valtuusto.

TYÖMARKKINATOIMINTA ON TEMEN PERUSTEHTÄVÄ

Työmarkkinatoiminta on Temen toiminnan keskiössä. Toimintavuoden alussa neuvotellaan työehtosopimuksista. SAK-laisissa liitoissa on monia työtaisteluita, sillä 10 prosentin palkankorotustavoite kahdelle vuodelle on kova, mutta perusteltu. Työntekijöiden ostovoima on laskenut ja toimeentulo vaikeutunut maan hallituksen lukuisten leikkausten ja heikennysten takia.

Teme korostaa työehtosopimusneuvotteluissa työhyvinvointiin ja työssäjaksamiseen liittyviä parannuksia. Teme tavoittelee myös ns. yleistä linjaa palkankorotusten osalta.

Teme neuvottelee seitsemän työehtosopimusta

- Stefin kanssa Teatterialan työehtosopimuksen
- Paltan ja Suomen Tanssioppilaitosten liiton kanssa Tanssinopettajien työehtosopimuksen
- Paltan kanssa Suomen Kansallisoopperan päiväteknikkaa koskeva työehtosopimus
- Paltan ja Suomen Journalistiliiton kanssa neuvotellaan Elokuva- ja tv-tuotantoja koskeva työehtosopimus.
- Paltan ja PAM:n kanssa neuvotellaan Suomen kansallisteatterin tekniikkaa ja vastaavia työehtosopimus
- Yleisradion kanssa neuvotellaan Teme-sopimus
- Tikkurilan teatterin kanssa talokohtainen sopimus

Työehtosopimusten arvo on alan yhteisesti määrittelemissä työehdoissa, niihin sitoutumisessa sekä työrauhassa. Teme pitää tärkeänä, että sopimusjärjestelmän toimivuus turvataan myös jatkossa.

Yleissitovuus takaa vähimmäistyöehdot kaikille sopimusosalalla työskenteleville riippumatta siitä,

miten työnantaja tai työntekijät ovat järjestäytyneet. Kollektiivinen neuvottelu-oikeus tulee ymmärtää laajasti. Neuvottelu-oikeus nauttii kansainvälisoikeudellista ja perustuslaillista suojaa. Myös itsensä työllistävillä freelancereilla tulee olla mahdollisuus neuvotella kollektiivina työnsä ehdoista ja palkkioista.

Työmarkkinapoliittiset ja kulttuuripoliittiset tavoitteet kulkevat käsi kädessä. Oikeudenmukaiset työehdot ja riittävä ansiotaso ovat edellytys ammattimaisesti toteutetulle taide- ja kulttuuri-työlle. Taide- ja kulttuurialojen työntekijöitä on kohdeltava yhdenvertaisesti työ- ja sosiaaliturvalainsäädännössä työn muodosta riippumatta.

Taidetyötä on tärkeä tarkastella työlainsäädännön näkökulmasta. Työskentelyolosuhteet, työturvallisuus, työhyvinvointi, lepoajat ja ammattimainen johtaminen ovat tärkeitä työelämän asioita. Yleinen työelämätaitojen parantaminen on Temelle tärkeä tavoite. Teme järjestää jäsenille avoimia työehtokoulutuksia sekä tekijänoikeuksiin, verotukseen, apurahoihin ja toimeentuloon liittyviä koulutuksia.

TAIDE- JA KULTTUURIPOLIITINEN EDUNVALVONTA

Taide ja kulttuuri ovat perusoikeuksia ja niiden tukeminen tulee nähdä investointeina sekä kansallisen identiteetin vahvistamisena. Taiteen ja kulttuurin tuki tulee nostaa yhteen prosenttiin valtion budjetista.

Ammattimainen taidetyö ansaitsee arvostuksen lisäksi kestävän ja ennakoitavan rahoitusohjelman. Julkinen tuki ammattimaiselle taiteelle ja kulttuurille on välttämätön edellytys markkinoiden pienuuden takia. Riittämättömällä julkisella tuella on rajut seuraukset taidealojen ammattilaisille, sillä taide- ja kulttuurikentän rakenteet ovat hauraat ja toiminnan jatkuvuus epävarmaa. Esimerkiksi tanssin ja sirkuksen kentällä vakituista työtä on tarjolla vain hyvin pienelle joukolle ammattilaisia. Tämä ei ole järkevää politiikkaa, työllisyys-, koulutus-, taide- ja kulttuuripolitiikkaa.

Esittävät taiteet ovat matalapalkka-aloja, joiden tuotantokustannuksista valtaosa on työvoimakustannuksia. VOS-teatterien henkilöstön keskipalkka oli 3288 euroa. (Lähde Tinfon tilastot 2023). Vapaalla kentällä ei päästä lähellekään VOS-teatterien palkkatasoa. Työtä tehdään toisinaan ilmaiseksi ja korkeasti koulutettujen ammattilaisten on harrastettava ammattiaan

palkattomana talkootyönä.

Elokuva-alan rahoitus ei valitettavasti yllä lähellekään Pohjoismaista tasoa. Tanska jakaa kaksinkertaisen määrän tukea elokuville ja Ruotsissa tuki on miljoonia euroja enemmän kuin Suomessa.

Teme järjestää taide- ja kulttuuripoliittisia keskustelutilaisuuksia sekä teatterikiertueen. Teme jalkautuu tapaamaan VOS-teattereiden henkilökuntaa ja johtajia. Tarkoituksena on kartoittaa ammattimaisen taidekentän ja teattereiden toimintaedellytyksiä vaikeassa ja kovenevassa talousahdingossa ja arvostuksen puutteessa.

Tekijänoikeudet ovat keskeinen osa edunvalvontaa

Tekijänoikeuksien merkitys kasvaa jatkuvasti. Temen pyrkimys on parantaa tekijöiden tekijänoikeudellista asemaa lakineuvonnalla, kouluttamalla sekä vaikuttamalla alaa koskevaan sääntelyyn.

Teme järjestää jäsenilleen räätälöityä tekijänoikeuskoulutusta, luennoi tekijänoikeuksista sekä työ sopimusten tekijänoikeuskysymyksistä alan oppilaitoksissa ja muissa yhteyksissä myös muille kuin jäsenilleen. Teme osallistuu alan kehittämiseen ja julkiseen keskusteluun antamalla taustatietoa ja näkemyksiä erilaisiin selvityshankkeisiin ja tutkimuksiin uuden tekijänoikeuslain soveltamisesta sekä kommentoimalla alan ilmiöitä medialle.

AV-alan tekijöiden heikko neuvotteluasema ja tietämys omista oikeuksista vaikeuttaa alan kehitystä. Myös alan matala järjestäytymisaste näkyy tekijöiden neuvotteluasemassa. Tekijöiden oikeuksista viestimisen ja kouluttamisen täytyy olla määrätietoista. Alan järjestäytyminen on perusedellytys tekijöiden etujen valvomiselle ja vahvistamiselle. Av-alan tekijöille räätälöityä tietoa, koulutuksia ja suosituksia on vain vähän saatavilla. Tekijät eivät hyödy vain yleisistä tekijänoikeutta koskevista ohjeistuksista ja koulutuksista, vaan tarvitaan alan erityispiirteet huomioivaa sisältöä. Teme voi tarjota yhdenmukaista, tutkittua ja saavutettavaa tietoa tekijänoikeuksista ja alan käytännöistä tekijöille.

Teme jakaa Kopioston maksamista verkkotallennuskorvauksista apurahoja av-alan ammattilaisille. Hakuaika on joka toinen vuosi Temen hallituksen määräämänä ajankohtana. Helmikuussa 2025 on hakuaika. Apurahojen lisäksi jaetaan myös Klaffi-palkinto elokuva-alan ansioituneelle

ammattilaiselle.

Yleisradiossa sisältöjen jakelukanavien, kuten Elävä Arkisto ja Yle Areena, ansiosta televisio-ohjelmat ovat aikaisempaa laajemmin katsottavista Ylen verkkopalveluista. Temeläisiä työsuhteisia freelancereita koskevan työehtosopimuksen (Teme-sopimus) nojalla Teme on neuvotellut myös korvauksista näiden palveluiden osalta. Yle on maksanut sopimukseen liittyvät korvaukset Temen kautta tekijöille. Teme tilittää Ylen freelancer-ohjaajia, -lavastajia, -pukusuunnittelijoita, -koreografeja ja -tanssijoita koskevan Teme-sopimuksen pohjalta tekijänoikeuskorvaukset ko. tekijöille siitä, että heidän teoksiaan on saatavilla Ylen Areena -palvelussa. Kopiosto hoitaa tilittämiseen liittyvät maksatukset. Ylen Elävän arkiston klippikorvaukset kanavoidaan mm. sopimus- ja tekijänoikeuskoulutukseen ja -neuvontaan.

Myös muissa Temen neuvottelemissa työehtosopimuksissa, kuten teatterialan työehtosopimuksessa, on tekijöiden oikeuksia turvaavia tekijänoikeusmääräyksiä. Teme myös osallistuu tekijänoikeuskentän kehittämiseen esimerkiksi osallistumalla erilaisiin selvityksiin, kuten tuottajajärjestö APFin selvitykseen tekijänoikeuslain uuden 30 a §:n sisällöstä.

TYÖN JA TAITEEN LAATUA SEKÄ RESILIENSSIÄ PARANTAVAT HANKKEET

Temellä on ollut monia hankkeita ja pitkäjänteistä sekä laaja-alaista työtä jäsenten työskentelyolosuhteiden ja työmarkkina-aseman parantamiseksi. Työ taide- ja kulttuurialoilla on kuormittavaa vaatavuuden ja hektisyyden vuoksi. Korkean sitoutuneisuuden takia työssä on imua, mutta irrottautuminen siitä voi olla vaikeaa.

Temen edustamat esittävän taiteen, elokuvan ja tapahtuma-alat ovat työvoimavaltaisia ja pienipalkkaisia. Korkea työttömyys ja toimeentulon epävarmuus kuormittavat erityisesti alan freelancereita ja itsensätyöllistäjiä. Vakituksia työpaikkoja riittää vain osalle.

Pätkissä työskentelevät freelancerit jäävät usein ilman työnantajien tarjoamia työsuhte-etuja, kuten täydennyskoulutusta ja työhyvinvoinnin tukipalveluita. Tätä puutetta Teme korjaa perustamalla Freelancerion, joka on digitaalinen toimintaympäristö ja tiedonjakamisalusta kaikille taide- ja kulttuurialan ammattilaisille.

Freelancerio on avoin, saavutettava ja yhdenveroinen palvelukokonaisuus, josta voi saada

vastauksia ja ehdotuksia toimeentuloon ja työelämään liittyvissä kysymyksissä. Alusta tarjoaa myös työkykyä ja mielen hyvinvointia tukevia toimintoja vertaisryhmistä mentorointiin ja verkostoitumiseen sekä koulutusta työelämätaitoihin ja työssäjaksamiseen liittyen. Alusta myös kerää dataa ja siten edistää ymmärrystä luovien alojen todellisuudesta.

Freelancerio jatkaa myös Temen Työtä kaikille -työtorin (joka sai OKM:ltä rahoitusta 2014) ideaa. Työtori perustettiin helpottamaan luovien alojen freelancereiden työllistymistä ja kohtaanto-ongelmaa, kun alan työnantajat ja ammattilaiset eivät löytäneet toisiaan TE-palveluista. Palvelu löytyy osoitteesta: tyotakaikille.fi sekä workforall.fi

Mielenterveyden työkalupakki on Työterveyslaitoksen käynnistämä hanke, jossa Teme on ollut mukana syksystä 2023. Hanke jatkuu toisessa vaiheessaan vuoden 2025 loppuun. Toimintavuonna hankkeessa jalkautetaan Vahvistin-vertaisryhmämalli työpaikoille ja alan ammattilaisille. Hankkeen rahoittaa Sosiaali- ja terveysministeriö osana Euroopan unionin Suomen kestävän kasvun ohjelmaa. Hankkeessa ovat TTL:n lisäksi mukana Cupore, Taike, Teme ja Muusikkojen liitto.

AV-alan tulee olla hiilineutraali vuoteen 2050 mennessä Euroopan komission toimintasuunnitelman mukaan. Av-tuottajien Audiovisual Producers Finland APFI ry on luonut kotimaiselle av-alalle kestävän kehityksen strategiaa. Keskiössä on ollut tuotantojen ympäristövaikutusten mitaaminen. Hanke jatkuu vielä vuonna 2025 ja Teme on siinä mukana.

YHTEISTYÖ JA VERKOTTUMINEN

Teme tekee monenlaista yhteistyötä eri toimijoiden kanssa vaikuttajaviestinnän keinoin, järjestämällä tilaisuuksia ja koulutuksia sekä neuvottelemalla. Työmarkkinatoiminnassa keskeisiä yhteistyökumppaneita työnantajapuolella ovat Suomen Teatterit, Palta ja Tanssioppilaitosten liitto STOP. Teme on keskusjärjestö SAK:n jäsen ja Teme on edustettuna SAK:n hallituksessa sekä asiantuntija- ja taustaryhmissä.

Kulttuurialojen neuvottelukuntaan (KALN) kuuluu Temen lisäksi Muusikkojen liitto, Näyttelijäliitto, Journalistiliitto, Taku ja SAK. KALN tekee aktiivista vaikuttamistyötä työmarkkina- ja kulttuuripolitiikan parissa. Temen kulttuuripoliittisiin verkostoihin kuuluvat mm. muut kulttuurialan ammattiliitot, Suomen Teatterijärjestöjen Keskusliitto, Forum Artis, Tinfo, Sirkuksen ja tanssin tiedotuskeskus ja Suomen elokuvasäätiö.

Kopioston toimintaan Teme osallistuu Kopioston hallituksessa ja jaostoissa ja valvoo

tekijänoikeuksien toteutumista. Teme toimii eri verkostoissa ja organisaatioissa, jotka auttavat tavoitteiden toteuttamista ja ovat jäsenistömme kannalta relevantteja yhteistyökumppaneita, kuten Itsensäyöllistäjien yhteistyöryhmä (ITSET). Koulutuspolitiikassa yhteistyötä tehdään mm. OAJ:n kanssa. Lisäksi Temen jäsenjärjestöillä on lukuisia yhteistyösopimuksia ja jäsenyyksiä eri järjestöissä, joissa ne toimivat itsenäisesti.

Kansainvälisessä yhteistyössä ja verkottumisessa keskeisiä ovat UNI, UNI-MEI, Euro-MEI sekä FIA, jossa Temen jäsenjärjestö Suomen tanssi- ja sirkustaiteilijat (STST) on aktiivinen ja NSIR, jossa Temen jäsenjärjestö Suomen teatteriohjaajat ja dramaturgit (STOD) on aktiivinen.

VIESTINTÄ

Vaikuttajaviestinnän ja ns. ulkoisen viestinnän perustehtävä on yleisen tietoisuuden ja ymmärryksen lisääminen ammattimaisesta taide- ja kulttuuriryöstä. Teme antaa lausuntoja ja ottaa kantaa taide- ja kulttuurikentän ajankohtaisasioihin, vaikuttaa poliitikkoihin, viranomaisiin ja rahoittajiin. Teme kehittää mediasuhteitaan ja vaikuttamisviestintäänsä sekä organisaation sisäistä viestintää. Sisäinen viestintä suuntautuu jäsenille.

Temen viestintä on monikanavaista ja avointa: jäsenkirjeet, nettisivut, sosiaalinen media ja säännöllinen yhteydenpito sidosryhmiin. Temen verkkosivuilla on paljon tietoa ja neuvoja kaikkien saatavilla: suosituimpia ovat palkkatiedot ja Neuvonnan avoimet ohjeet. Temen www-sivuilta voi tilata uutiskirjeen. Sosiaalisessa mediassa Temellä on Instagram, Facebook-, X- ja LinkedIn-tilit. Joka kuukauden alussa toimitettava jäsenkirje palvelee jäseniä kertomalla ajankohtaisasioista luovilla aloilla. Jäsenkyselyitä tehdään tarpeen mukaan.

TOIMINNAN RAKENNE JA RAHOITUS

Temen talous perustuu pääosin jäsenmaksutuloihin. Teme maksaa työttömyyskassaan kuuluvien jäsentensä jäsenmaksun sekä maksaa jäsenjärjestöille liittokokouksen määräämän jäsenmaksupalautuksen. Jäsenmaksuilla rahoitetaan Temen tärkeimmät toiminnot ja mm. ammattiliittotoiminta ja hallinto. OKM:ltä Teme saa valtionapua kulttuuripoliittiseen toimintaan. Taide- ja kulttuuripolitiikka näkyy varsinkin lausunnoissa, kannanotoissa ja vaikuttajaviestinnässä. Sijoitustoiminnan tuotot käytetään toimintaan tai sijoitetaan edelleen.

Temen jäsenistö on heterogeeninen ja työskentelee monissa eri työmarkkina-aseissa. Noin puolet Temen jäsenistöstä työskentelee vakituisissa kokoaikaisissa työsuhteissa ja puolet määräaikaisissa ja osa-aikaisissa työsuhteissa, itsensä työllistäjinä, apurahoilla jne.

Teme ja jäsenjärjestöt/jaokset tekevät yhdessä kulttuuripolitiikkaa. Jäsenjärjestöt toimivat aloitteiden tekijöinä ja Teme vastaa edunvalvonnasta.

Temen toimintaa johtaa sääntöjen mukaan jäsenistön edustajista koottu hallitus. Henkilökuntaan kuuluvat toiminnanjohtaja Karoliina Huovila, juristit Ava Lainema ja Jussi Kiiski, tiedottaja Anne Saveljeff, jäsenyysasiantuntija Maria Sairanen, taluspäällikkö Marko Koskela, työehtoasiantuntijat/freelancekoordinaattorit Elsa Heikkilä ja Heidi Naakka sekä työehtoasiantuntijat Antti Hosia ja Vespa Laine.

Temen hallitus helmikuussa 2025